

2022-11-03

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2022/825

Framtagande av nödvattenplan för Nacka kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen antar förslag på prioriteringsordning avseende nödvattenförsörjningen i Nacka kommun enligt tjänsteskrivelse daterad den 3 november 2022.

Kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att återkomma med ett förslag på nödvattenplan. Kommunstyrelsen noterar att förslaget på nödvattenplan kommer remitteras till berörda verksamheter inför att kommunstyrelsen bereder ärendet för slutligt beslut i kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Dricksvattenförsörjning är en samhällsviktig verksamhet och Nacka kommun behöver ha en nödvattenplan gällande dricksvattenförsörjning vid en större störning i distributionen. Nödvatten kommer att finnas i en begränsad mängd och prioriteringar måste göras inför fördelning av dricksvatten.

Prioriteringen av nödvatten har sin utgångspunkt i rådande lagstiftning och bestämmelser där det som prioriteras allra högst i en nödvattensituation är människors liv och hälsa samt samhällets funktionalitet. Med detta som utgångspunkt föreslås följande prioriteringsordning avseende nödvattenförsörjning i Nacka kommun:

1. Särskilt boende för äldre (SÄBO), gruppbostäder enligt lagen om stöd och service (LSS) och socialpsykiatri samt sjukhus (*liv och hälsa*)
2. Förskola och skola upp till åk 6, polis och räddningstjänst (*samhällets funktionalitet*)
3. Samhällsviktiga företag och organisationer (*samhällets funktionalitet*)
4. Allmänheten

Ärendet

Nödvattenplanering är en del av samhällets krisberedskap och syftar till att, vid en extraordinär händelse, kunna klara vattenförsörjningen till företrädesvis de mest sårbara människorna och samhällskritisk verksamhet.

I Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster fastställs att ansvaret för att invånare får dricksvatten är den enskilda kommunens. I praktiken ombesörjs försörjningen ofta av en regional eller lokal VA-aktör, men ansvaret är fortfarande kommunens – också i kristid.

En nödvattenplan som beskriver hur tillgängligt dricksvatten ska prioriteras och distribueras behöver utarbetas och fastställas.

Bakgrund

I lägen då vatten av någon anledning inte kan distribueras via ledningsnätet kan nödvatten behövas. Nödvattenförsörjning baseras på vattentankar som körs ut och ställs upp i berört område där nödvatten kan hämtas. Då mängden nödvatten är begränsad är vattnet främst avsett för dryck, matlagning och viss personlig hygien.

För att höja beredskapen vid en störning i vattenförsörjningen i Nacka kommun behöver en ambitionsnivå angående hur mycket dricksvatten som ska distribueras fastställas samt tydlighet kring vilka verksamheter som ska prioriteras. Utgångspunkten för hanteringen av nödvatten bör redovisas utifrån olika tänkbara scenarion då förutsättningarna varierar mellan dessa.

Stadsledningskontoret har tillsammans med Nacka vatten och avfall och berörda verksamheter börjat titta på planeringen för nödvattenförsörjningen i syfte att klargöra såväl ansvarsområden som arbetsfördelningen mellan olika aktörer utifrån olika scenarier och prioriteringar. Detta för att förhindra att distribution av nödvatten försenas, äventyrar eller påverkar människors hälsa negativt.

Målet är att nödvattenplanen ska vara ett stöd för att effektivt kunna hantera en vattenbrist eller störning i Nacka kommuns ordinarie dricksvattenförsörjning.

Arbetet med nödvattenplanen innefattar även att stimulera kommunens verksamheter att utveckla sin egen kontinuitetsplanering där verksamheterna identifierar eventuella investeringsbehov och ökar beredskapen. Allt för att bättre kunna hantera en störning i dricksvattendistributionen.

I kommunen har behov av en nödvattenplan bland annat lyfts enligt följande:

- 2019 ställde sig både Nacka kommun och Nacka vatten och avfall bakom den regionala vattenförsörjningsplanens mål och strategier (KFKS 2019/527) samt beslutade att använda dessa som beslutsunderlag i den egna planeringsprocessen. Som ett åtgärdsförslag i planen ingår att kommunerna i Stockholmsregionen ska ha tagit fram nödvattenplaner under 2022.

- 2020 tog kommunstyrelsen beslut om *Övergripande krisplan* samt *Program för krisberedskap 2020–2023* (KFKS 2020/1020). Dessa styrdokument utgör utgångspunkten för kommunens krisberedskap för nödvattenplanering.
- Stadsledningskontoret och Nacka vatten och avfall har påbörjat arbetet med att se över kommunens nödvattenplanering. Nacka vatten och avfall har bland annat arbetat med en distributionsplan för nödvatten. Under 2022 har det även genomförts en praktisk övning med att upprätta nödvattenstationer samt en workshop för att bedöma Nacka vatten och avfalls nuvarande förmåga av att distribuera nödvatten. Detta gjordes utifrån olika scenarion av möjliga händelser.

Ambitionsnivå

Nödvattenplanen ska innehålla en utarbetad ambitionsnivå för inom vilken tid och i hur stor mängd nödvatten bör kunna distribueras.

Ambitionsnivån kan presenteras på kort och lång sikt, det vill säga beskriva vad som kan distribueras med direkt tillgängbara resurser inom timmar och vad som kan distribueras efter några dagar. Likaså ska en ambitionsnivå för vilka mängder de prioriterade verksamheterna och invånare skulle kunna få fastställas i nödvattenplanen.

Som stöd finns Livsmedelsverkets rekommendationer och utgångspunkten att invånares behov är 2–4 liter per person och dygn initialt. Prioriterade verksamheters behov bör tas fram i dialog.

Ambitionsnivån ska kommuniceras med verksamheter och invånare.

Förslag till prioritering av nödvatten

Lagen om allmänna vattentjänster (LAV §6) är tydlig med att skyddet av människors hälsa står i första rummet, tillsammans med skydd av miljön. Det finns dock ingen lagstiftning som entydigt reglerar hur kommuner ska prioritera dricksvatten i en nödvattensituation. Inriktningen för prioriteringen av nödvatten utgår vanligen från samhällets skyddsvärden¹. Samhällets skyddsvärden innebär värnandet och skyddet av:

- Människors liv och hälsa
- Samhällets funktionalitet
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter
- Miljö och ekonomiska värden

Det som prioriteras högst vid en nödvattensituation är människors liv och hälsa samt samhällets funktionalitet. En viktig aspekt är tiden, prioriteringen avser därför främst den initiala fasen. Under ett längre tidsperspektiv kan sannolikt andra skyddsvärden bli

¹ De värden som ska skyddas utgår från mål formulerade av riksdagen och regeringen.

aktuella att ta hänsyn till, men värnandet av liv och hälsa samt samhällets funktionalitet står i första rummet.

Med detta som utgångspunkt föreslås följande prioriteringsordning avseende nödvattenförsörjningen i Nacka kommun:

1. Särskilt boende för äldre (SÄBO), gruppboende enligt lagen om stöd och service (LSS) och socialpsykiatri samt sjukhus (*liv och hälsa*)
2. Förskola och skola upp till åk 6, polis och räddningstjänst (*samhällets funktionalitet*)
3. Samhällsviktiga företag och organisationer (*samhällets funktionalitet*)
4. Allmänheten

Ingen skillnad görs mellan kommunal och privat verksamhet.

Att ovan nämnda verksamheter ses som prioriterade innebär inte nödvändigtvis att vattentankar levereras till varje plats där de bedriver verksamhet. En mer detaljerad bild av fördelning och prioritering av nödvatten utifrån olika scenarios kommer att tas fram i samband med utarbetandet av nödvattenplanen. Detta görs i en fördjupad dialog med verksamheter som berörs.

Förslaget på nödvattenplan kommer att remitteras till berörda verksamheter inför att kommunstyrelsen bereder ärendet för slutligt beslut i kommunfullmäktige.

Ekonomiska konsekvenser

Framtagandet av själva nödvattenplanen hanteras inom befintlig budget. Inga övriga ekonomiska konsekvenser har i detta skede identifierats. En störning i dricksvattenförsörjningen kan bli kostsam, men finns det en nödvattenplan kan kostnaderna planeras i förväg genom eventuella investeringar, exempelvis tappställen, vattentankar eller fordon.

Konsekvenser för barn

En nödvattenplan ökar förutsättningarna för att leverera ett dricksvatten av god kvalitet, detta är speciellt viktigt för barn som är särskilt känsliga. Förskolor och grundskolor kan komma att prioriteras vid en nödvattensituation för att i möjligaste mån upprätthålla en fungerande skolverksamhet.

Bilagor

Bilaga 1. Prioriteringsgrund för prioriterade abonnenter

Henrik Ahl
Stabschef
Ledningsstaben

Helena Svärth
Kommunstrateg
Ledningsstaben